

**Een archeologisch bureau-onderzoek en
inventariserend veldonderzoek door
middel van boringen op de
ontwikkelingslocatie Loovehof te
Someren, gemeente Someren (N.-Br.)**

W.J.F. Thijs & A.J. Wullink

ARC-Rapporten 2008-54

Geldermalsen
30 maart 2009
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologisch bureau-onderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen op de ontwikkelingslocatie Loovehof te Someren, gemeente Someren (N.-Br.)

ARC-Rapporten 2008-54
ARC-Projectcode 2008/105

Opdrachtgever
Janssen de Jong Projectontwikkeling B.V.
Bevoegd gezag
Gemeente Someren
Beheer en plaats van documentatie
Archaeological Research & Consultancy

ARCHIS nummer bureau-onderzoek
28237
ARCHIS nummer booronderzoek
28238

Tekst
W.J.F. Thijs & A.J. Wullink
Afbeeldingen
W.J.F. Thijs
Redactie
N. van Malssen

Status
definitieve versie

Autorisatie — A. Ufkes

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 66
4190 CB Geldermalsen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 30 maart 2009

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

Janssen de Jong Projectontwikkeling B.V. heeft aan Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) opdracht verleend voor het uitvoeren van een archeologisch bureau-onderzoek en een inventariserend veldonderzoek door middel van boringen op de ontwikkelingslocatie Loovehof, gesitueerd tussen de Loovebaan, de Vaarselstraat en de Beusakker. Aanleiding tot het onderzoek is de bouw van 33 woningen op de onderzoekslocatie. Het plangebied met stedenbouwkundig ontwerp is weergegeven in bijlage 1. Het veldwerk is op 17 april 2008 uitgevoerd door ir. W.J.F. Thijs. Het bureau-onderzoek voorafgaand hieraan is eveneens uitgevoerd door ir. W.J.F. Thijs. De vondsten van het maaiveld zijn gedetermineerd door J.J. Lenting (ARC bv). De projectleiding was in handen van drs. A.J. Wullink. Het bureau-onderzoek en het inventariserend veldonderzoek zijn uitgevoerd conform de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.1).

1.2 Ligging en beschrijving van het onderzoeksgebied

De locatie ligt ingeklemd tussen de Loovebaan, de Vaarselstraat en de Beusakker en bestaat uit drie kavels. De meest oostelijke kavel is in het verleden in gebruik geweest bij een handel in (natuur)steen. De gebouwen en de bestrating zijn inmiddels verwijderd en momenteel ligt het terrein braak. De middelste kavel is in gebruik als paardenwei. Tussen de oostelijke en middelste kavel is een houtwal aanwezig. De westelijke kavel is in het verleden in gebruik geweest voor de kweek van bolchrysanthen en ligt momenteel braak. De oppervlakte van het plangebied bedraagt circa 12.500 m². De ligging van de locatie is weergegeven op afbeelding 1. De oostelijke kavel ligt circa 0,7 meter lager dan de andere kavels. Voordat met de bouw wordt begonnen, zal de oostelijke kavel ca. 1 m worden opgehoogd. De overige kavels zullen ook worden opgehoogd. Het is echter niet bekend met hoeveel meter.

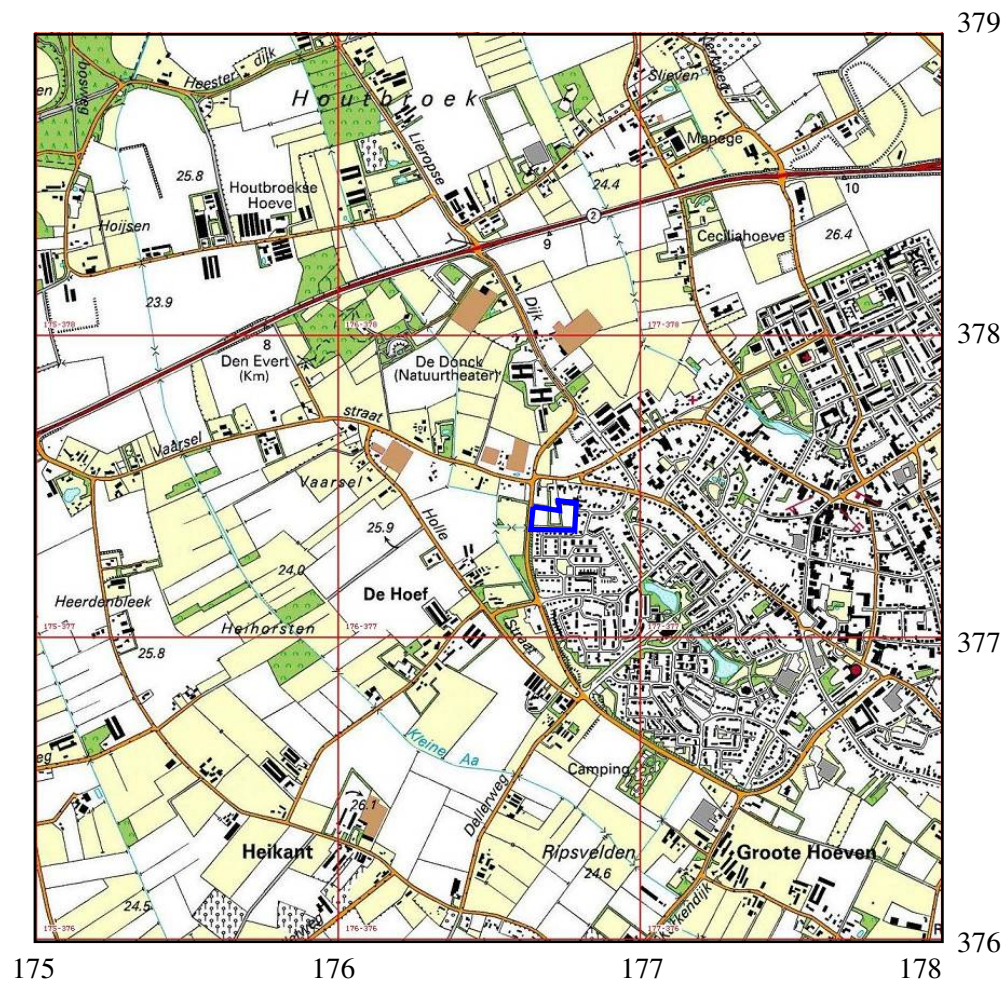
1.3 Objectgegevens

Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Someren
Plaats	Someren
Toponiem	Loovehof
Kaartblad	51H
Coördinaten	NW: 176.643/377.443 NO: 176.791/377.458 ZO: 176.786/377.366 ZW: 176.637/377.371
Geologie	Formatie van Boxtel
Geomorfologie	Dekzandrug +/- oud bouwlanddek
Bodem	Hoge zwarte enkeerdgrond

Afbeelding 1 Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1.4 Doel van het onderzoek

Doel van het archeologisch bureau-onderzoek is het aan de hand van bekende gegevens opstellen van een specifiek archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocaties. Om tot dit verwachtingsmodel te komen wordt gekeken naar de huidige situatie, de historische situatie en bekende archeologische en aardwetenschappelijke waarden. Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe, het voorgestelde verwachtingsmodel te verifiëren dan wel aan te vullen. Het IVO verloopt in drie stappen: verkennend, karterend en waarderend. Het verkennende onderzoek richt zich op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen, die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden. Het karterende onderzoek probeert vast te stellen of er archeologische waarden aanwezig zijn en het waarderende onderzoek bepaalt de waarde van eventueel aanwezige archeologie. Het hier beschreven IVO is uitgevoerd als verkennend booronderzoek.

1.5 Werkwijze

Bureau-onderzoek

Een beschrijving van de huidige situatie en de effecten van de geplande bodemingrepen op het bodemarchief wordt gegeven aan de hand van topografisch kaartmateriaal, gegevens van milieukundig onderzoek, gegevens en plannen van de opdrachtgever, luchtfoto's en, indien van toepassing, informatie van omwonenden. Voor een beschrijving van de historische situatie wordt gebruik gemaakt van historisch-topografisch kaartmateriaal. Voor gebieden gelegen buiten de centra van oude steden beperkt dit kaartmateriaal zich meestal tot de 19e en 20e eeuw, te beginnen bij de kadastrale kaart van 1832 (www.watwaswaar.nl). Naast dit kaartmateriaal wordt ook gebruik gemaakt van de website van KennisInfrastructuur Cultuur-Historie (KICH; www.kich.nl), waar onder andere informatie is te vinden over de ontginningsgeschiedenis en verkavelingsveranderingen. Verder is gebruik gemaakt van de cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Noord-Brabant. Voor de bekende aardwetenschappelijke waarden wordt gebruik gemaakt van geologische, geomorfologische en bodemkundige kaarten. Voor de archeologische waarden wordt gebruik gemaakt van Archis, de online archeologische database van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) en de Archeologische Monumenten Kaart (AMK), alsmede van informatie over eerder gedaan onderzoek en archeologische waarnemingen. Voor het bureau-onderzoek is ook gebruikt gemaakt van de website van de lokale heemkundekring De Vonder.¹

Inventariserend veldonderzoek

Het inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd als een verkennend booronderzoek. Dit onderzoek moet inzicht geven in de bodemopbouw, en is voornamelijk gericht op de aan- of afwezigheid van verstoringen van de bodemopbouw. Met dit doel zijn negen boringen geplaatst tot minimaal 120 cm –mv. Voor het boren is gebruik gemaakt van een edelmanboor met een diameter van 8 cm. De boorkernen zijn zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies

¹<http://www.heemkundekringdevonder.nl/content/index.htm>.

konden worden beschreven en opgemeten. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB).

2 Bureau-onderzoek

2.1 Bekende aardwetenschappelijke waarden

In het zuidoostelijk deel van Noord-Brabant worden nabij het oppervlak afzettingen van de Formatie van Boxtel aangetroffen. Het gebied wordt gekenmerkt door een sterk microreliëf, dat wordt veroorzaakt door het voorkomen van dekzandruggen en laagten. Dit heeft tot gevolg dat op korte afstand verschillen in bodemtypen en hydrologische toestand voorkomen. In het grootste deel van het gebied komt het laagpakket van Wierden, behorend tot de Formatie van Boxtel aan het oppervlak voor. Het laagpakket van Wierden bestaat uit eolische zanden die in het Weichselien onder periglaciale omstandigheden zijn afgezet. Vaak worden de afzettingen die tot dit laagpakket behoren ‘dekzand’ genoemd.

In de ondergrond komen ook fluvioperiglaciale afzettingen voor, lokaal liggen deze aan het oppervlak. Ook deze afzettingen behoren tot de Formatie van Boxtel. Het dekzandlandschap is gedurende het Holoceen doorsneden geraakt met talloze kleinere en grotere beken. De beken volgen veelal de rivierlopen die al tijdens het Weichselien bestonden. In de beekdalen komen lokaal het laagpakket van Singraven (beekafzettingen) en veen voor (Berendsen 2004, De Mulder et al. 2003). In het eerste deel van het Holoceen (vanaf ca. 10.000 jaar geleden) konden zich bodems ontwikkelen in dit pakket pleistocene afzettingen. Door het grove en arme moedermateriaal bestond de bodem op de hogere droge gronden voornamelijk uit podzolgronden. In de lagere delen van het landschap werden door hoge grondwaterstanden voornamelijk vlakvaaggronden, beek- en gooreerdgronden gevormd.

Vanaf de Late Middeleeuwen nam de bevolkingsdruk in Nederland toe. Zoals overal op de zandgronden werd ook hier het potstal-systeem geïntroduceerd om voldoende opbrengst van het land te garanderen. Hierbij werden de landbouwgronden, gelegen rondom de dorpen op de overgang van de hoge naar de lage terreindelen, bemest met plaggen en schapenmest uit de potstal. Deze plaggen waren afkomstig uit van de hoge, droge bosgronden en heidevelden, die men ook gebruikte voor het weiden van de schapen. Door menselijk ingrijpen trad degradatie van de bos- en heidegronden op, waardoor uitgestrekte heidevelden en stuifzanden ontstonden, de zogenaamde woeste gronden. De stuifzanden behoren tot de Formatie van Boxtel (laagpakket van Kootwijk) (Berendsen 2005). Het potstal-systeem werd toegepast tot de introductie van kunstmest halverwege de 19e eeuw. Door eeuwenlange bemesting met plaggen ontstonden rond de dorpen zogenaamde esdekken: dikke, humusrijke pakketten, die op de bodemkaart worden aangeduid als enkeerdgronden. Na de introductie van kunstmest werden de woeste gronden ontgonnen.

De onderzoekslocatie ligt in een gebied met dekzandruggen. Het gebied wordt ontwaterd door een groot aantal beken, waarvan de Kleine Aa en de Peelrijt ten westen van de onderzoekslocatie liggen. De onderzoekslocatie ligt op de flank van een dekzandrug (bijlage 2). In de omgeving van de onderzoekslocatie komen voornamelijk enkeerdgronden voor. Deze eerdgronden worden op basis van topografie

ingedeeld in lage en hoge enkeerdgronden. Lage enkeerdgronden hebben onder het esdek hydromorfe kenmerken (roestvlekken of veldpodzolbodem). Onder het esdek van de hoge enkeerdgronden komt over het algemeen een (haar)podzolbodem voor. Ten noordoosten van de onderzoekslocatie komt een klein areaal looppodzolgronden voor.

2.2 Bekende archeologische waarden

De zandgronden hebben volgens de IKAW (bijlage 4) een een lage tot middelhoge trefkans. De enkeerdgronden daarentegen hebben, afhankelijk van de topografische ligging, een middelhoge tot hoge archeologische trefkans. De bodem is afgedekt door het esdek, waardoor de sporen in de podzol onder het esdek zijn geconserveerd. In de onderliggende podzol zijn daarom intacte sporen te verwachten van voor de opbouw van het esdek. De lager gelegen enkeerdgronden hebben een middelhoge trefkans, omdat deze gebieden door de hogere grondwaterstanden minder aantrekkelijk waren om op te wonen dan de hoger gelegen enkeerdgronden. De onderzoekslocatie heeft op de IKAW een hoge trefkans. Op de provinciale IKAW heeft de locatie eveneens een hoge trefkans op archeologische sporen.² In de gemeente Someren zijn vondsten gedaan uit de periode Paleolithicum – Nieuwe Tijd (zie bijlage 9). In de nabijheid van de onderzoekslocatie is een groot aantal waarnemingen gedaan (bijlage 4). Deze waarnemingen beslaan de periode Mesolithicum – Nieuwe Tijd. In totaal zijn 13 waarnemingen bekend. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de waarnemingen:

- Circa 100 m ten zuidzuidwesten van de onderzoekslocatie is in 1987 een vuurstenen spits gevonden van het type Denneboom. De spits is gevonden door een particulier en dateert uit het Midden- tot Laat-Neolithicum (waarnemingsnummer 14770).
- Circa 340 m ten zuiden van de onderzoekslocatie is in 1990 een groot aantal aardewerkfragmenten aangetroffen uit de perioden IJzertijd en de Vroege- tot Late Middeleeuwen (waarnemingsnummer 21629). Hiernaast zijn een aantal paalsporen aangetroffen die duiden op een nederzettingsterrein.
- Circa 750 m ten zuidwesten van de onderzoekslocatie is in 1965 langs de Kleine Aa door een particulier een vuurstenen Flint-Ovalbeil aangetroffen (waarnemingsnummer 30553). De bijl is gedateerd op de periode Vroeg- tot Laat Neolithicum.
- Circa 440 m ten noordwesten van de onderzoekslocatie ligt het kasteelterrein De Donk. Op dit terrein zijn in 1967 zware funderingen en een groot aantal bakstenen aangetroffen (waarnemingsnummer 33997). In 2001 is het terrein nogmaals onderzocht middels een archeologische opgraving (waarnemingsnummer 52136). Hierbij is de layout van het kasteel in beeld gebracht. Ook is in dit onderzoek een gracht ontdekt. De aangetroffen resten zijn afkomstig uit de periode Nieuwe Tijd. Het is niet bekend wanneer het kasteel is gesloopt. Het kasteelterrein is aangeduid als monumentterrein van zeer hoge waarde (monumentnummer 1363). Het monument is wettelijk beschermd. Hieromheen ligt een monumentterrein van hoge waarde (monumentnummer

²<http://brabant.esrinl.com/chw/>.

2917).

- Circa 900 m ten oosten van de onderzoekslocatie zijn in 1998 bij een sloopbegeleiding van een pand uit 1813 enkele grondsporen aangetroffen uit de periode Nieuwe Tijd (waarnemingsnummer 45888).
- Circa 700 m ten oostzuidoosten van de onderzoekslocatie is in 1930 een stenen bijl aangetroffen uit de periode Laat Neolithicum – Midden Bronstijd (waarnemingsnummer 30378). De documentatie van deze vondst is erg summier.
- Circa 1 km ten oostzuidoosten zijn bij de aanleg van een parkeerkelder twee waterputten, 'moesbedden' en een plaggenput aangetroffen (waarnemingsnummer 37216). Alle vondsten dateren uit de periode 18e tot begin 19e eeuw.
- Circa 300 m ten zuidoosten van de onderzoekslocatie zijn bij niet archeologisch graafwerk in 1987 aardewerk en een aantal spinklossen uit de IJzertijd aangetroffen (waarnemingsnummer 14771). De vondsten worden toegeschreven aan een nederzettingsterrein.
- Circa 500 m ten zuidoosten is in 1930 een stenen beitel/bijl aangetroffen. Het stenen werktuig dateert uit de periode Vroeg Neolithicum – Bronstijd (waarnemingsnummer 30624). De documentatie van deze waarneming is eveneens zeer summier.
- Circa 630 m ten zuidzuidoosten zijn in 1986 een groot aantal fragmenten aardewerk en een bronzen schijffibula aangetroffen (waarnemingsnummer 14717). De vondsten worden toegeschreven aan een nederzettingsterrein en dateren uit de periode Vroege- tot Late Middeleeuwen.
- Circa 760 m ten zuidzuidoosten is in 1988 een vuurstenen spits uit de periode Laat Mesolithicum – Midden Neolithicum aangetroffen (waarnemingsnummer 44533). De vondst is gedaan door een particulier.

Er mag geconcludeerd worden dat de omgeving van de onderzoekslocatie waarschijnlijk al vanaf het Laat-Mesolithicum in gebruik was bij de mens. Dit wordt bevestigd door de website van de lokale heemkundekring De Vonder. Ten noorden van de onderzoekslocatie zijn zelfs vondsten bekend uit het Laat Paleolithicum.³ Op de onderzoekslocatie zijn in principe dus vondsten te verwachten vanaf deze periode.

2.3 Historische situatie

De historische ontwikkeling van het Midden- en Oost-Brabantse zandlandschap gedurende de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd is bestudeerd door De Bont (1993). In de Romeinse Tijd vond bewoning plaats in de beekdalen, op de overgang van de hogere naar de lagere gronden. Na de Romeinse Tijd nam de bevolking sterk af en daarmee ook het areaal cultuurlandschap, dat ten dele weer bebost raakte. In de Merovingische en Karolingische periode (600 – 1000) nam de bevolking weer toe en werden de hooggelegen dekzandruggen in gebruik genomen. In dezelfde periode werden landerijen door Frankische edelen overgedragen aan de kerk (met name kloosters). Op deze landerijen werden, voor zo ver niet reeds aanwezig, kerken ge-

³<http://www.heemkundekringdevonder.nl/content/index.htm>.

bouwd, rondom welke nederzettingen konden ontstaan. In de 11e tot 13e vond in een aantal gevallen verplaatsing van de nederzettingen plaats van de hooggelegen dekzandruggen naar de minder hooggelegen overgang van dekzandrug naar beekdal. Kerken bleven vaak nog wel op hun oorspronkelijke locatie bestaan, waardoor het typische verschijnsel onstond van alleenstaande kerken te midden van akkercomplexen. Rondom deze kerken zijn dus nederzettingsresten uit de Vroege Middeleeuwen te verwachten. Veel van deze vrijstaande kerken zijn in de loop van de 19e eeuw verdwenen. Kenmerkend is ook dat waar deze kerken stonden vaak moederpodzolen in de ondergrond aanwezig zijn. Onder de esdekken zijn dus restanten van de vroegmiddeleeuwse nederzettingen te verwachten.

Op kaartmateriaal uit 1900 is te zien dat op de onderzoekslocatie geen sprake is van bebouwing. De onderzoekslocatie ligt op deze kaart net ten zuiden van de doorgaande weg van Someren naar Heeze. Net ten noorden van de onderzoekslocatie zijn enkele gebouwen aanwezig (bijlage 5). De oostgrens van de locatie wordt gevormd door een sloot. Op de kadastrale kaart uit 1832 is eveneens geen sprake van bebouwing op de onderzoekslocatie (bijlage 6). De bewoning langs de weg van Someren naar Heeze is op deze kaarten ook al aanwezig. Op beide kaarten is de onderzoekslocatie in gebruik als akker. Uit informatie van de eigenaar van het terrein blijkt dat bij de sloop van de bebouwing op het terrein op een groot deel van het oostelijke terreindeel vergraven is geraakt in diepten tussen 2,5 m –mv en 0,5 m –mv (zie afb. 7). Het centrale en westelijk gelegen kavel van de onderzoekslocatie zijn waarschijnlijk nooit bebouwd geweest.

2.4 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Op de zandgronden van Nederland heeft gedurende delen van het Laat-Glaciaal en het Holoceen bewoning plaats kunnen vinden. In de omgeving van Someren zijn archeologische vondsten gedaan uit de periode Paleolithicum – Nieuwe Tijd. Someren is vooral bekend om zijn vondsten en grafvelden uit de periode IJzertijd – Romeinse Tijd en vondsten uit de Middeleeuwen, die zijn gedaan ten oosten van de dorpskern (Waterdael). In de direct omgeving van de onderzoekslocatie zijn vondsten aangetroffen uit de periode Laat Mesolithicum – Nieuwe Tijd. De onderzoekslocatie ligt op een dekzandrug waarop hoge zwarte enkeerdgronden aanwezig zijn. Door de topografisch hoge ligging is dit van oudsher een aantrekkelijke vestigingsplaats. Deze gronden hebben daarom een hoge archeologische trefkans op archeologische sporen. Vanaf de Late Middeleeuwen is de opbouw van het esdek begonnen. Door het opbrengen van mest is de onderliggende bodem afgedekt, waardoor onderliggende sporen zijn bedekt en waarschijnlijk goed zijn geconserveerd. Gezien de ouderdom van de dekzandrug (Laat-Glaciaal) kunnen onder het esdek sporen worden verwacht vanaf het Paleolithicum. In het esdek kunnen verploegde archeologica uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd aanwezig zijn. Onder het esdek kunnen ook intacte sporen en/of resten worden aangetroffen uit eerdere perioden. De onderzoekslocatie bestaat uit drie kavels waarvan alleen het meest oostelijke kavel in het verleden bebouwd is geweest. Deze bebouwing is recentelijk gesloopt waarbij volgens de eigenaar de bodem in diepten tussen 0,5 en 2,5 m –mv is vergraven.

3 Inventariserend veldonderzoek

De locatie van de boorpunten wordt weergegeven in bijlage 8. Boring 6 is enkele meters naar het zuiden verplaatst, omdat de oorspronkelijke boorlocatie onder water stond. De bodemopbouw wordt weergegeven in bijlage 9. Het moedermateriaal bestaat op de gehele locatie uit dekzand behorend tot de Formatie van Boxtel. Op de gehele locatie komen zogenaamde AC-profielen voor. De bodemopbouw bestaat uit een bruinzwart esdek met een dikte variërend tussen 0,4 – 0,7 meter. In het esdek komt op het oostelijk terreindeel baksteen en puin voor. Op het oostelijk terreindeel kon een maaiveldinspectie worden uitgevoerd: het maaiveld van dit terreindeel lag bezaaid met kleine stukken baksteen en puin. Ook zijn hier enkele stukken aardewerk gevonden. Het aardewerk is afkomstig uit de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd. Twee aardewerkfragmenten betreffen delen van kogelpotten uit de 12e - 13e eeuw en 13e - 14e eeuw. De bodem van dit terreindeel is recentelijk (gedeeltelijk) vergraven. Dit is naar alle waarschijnlijkheid gebeurd bij het verwijderen van de bestrating en bebouwing. De verstoringdiepte op dit terreindeel varieert tussen 0,8 – 1,65 m –mv. Dit is minder dan de diepte die is aangegeven door de huidige eigenaar. Onder het esdek en de verstoringen bestaat de bodemopbouw uit zwak siltig dekzand met roestvlekken.

Het centrale deel van de onderzoekslocatie is begroeid met gras. Hierdoor kon géén maaiveldinspectie worden uitgevoerd. De bodemopbouw is vergelijkbaar met het oostelijk terreindeel. In de boringen zijn echter geen verstoringen van de bodemopbouw aangetroffen. Het esdek loopt zeer geleidelijk over in het ongestoorde moedermateriaal. Vanaf 0,6 m –mv komen roestvlekken voor die in de diepte geleidelijk afnemen. Op het westelijk terreindeel zijn alleen in boring 2 verstoringen aangetroffen. De bodem is tot een diepte van 0,8 m –mv vergraven. Dit is mogelijk veroorzaakt doordat boring 2 nabij de toerit van het perceel is geplaatst. Mogelijk is op de boorlocatie het profiel hierdoor gecompacteerd waardoor het waterdoorlatend vermogen is afgenomen. Om dit weer te bevorderen is de toerit mogelijk een keer vergraven. Momenteel is een hoeveelheid schors aanwezig om het pad bereikbaar te houden. Het esdek varieert op het westelijk terreindeel tussen 0,4 – 0,5 meter dikte. Hieronder bestaat het moedermateriaal uit zwak siltig witgrijs zand met roestvlekken.

Samenvattend kan worden gesteld dat het oostelijk terreindeel (de voormalige locatie van steenhandel Leenen) is vergraven tot een diepte tussen 0,5–1,65 m –mv. De kans op intacte archeologische sporen is voor dit terreindeel klein. Voor de overige terreindelen is de bodemopbouw, met uitzondering van het toegangspad naar het westelijk kavel, volledig intact. De bodems kunnen worden gekarakteriseerd als zwarte enkeerdgronden.

4 Conclusies

De onderzoekslocatie ligt op een dekzandrug behorend tot de Formatie van Boxtel. Op de locatie zijn zwarte enkeerdgronden aangetroffen. De locatie heeft een hoge verwachtingswaarde voor archeologica uit de periode Paleolithicum – Nieuwe Tijd. In de omgeving is een groot aantal waarnemingen bekend uit de periode Neolithi-

cum – Nieuwe Tijd. De onderzoekslocatie bestaat uit drie kavels waarvan alleen het meest oostelijke kavel in het verleden bebouwd is geweest. Deze bebouwing (inclusief bestrating) is inmiddels gesloopt. Waarschijnlijk is bij de sloop ook het bodemprofiel vergraven tot op een diepte tussen 0,5 – 1,65 m –mv. Dit is minder dan de door de huidige eigenaar aangegeven diepte tussen 0,5 – 2,5 m –mv. Door de vergraving is de kans op archeologische sporen op dit terreindeel daarom klein te noemen. De bodemopbouw is op het centrale en westelijke deel van de locatie intact met uitzondering van boring 2. In deze boring is de bodemopbouw tot een diepte van 0,8 m –mv vergraven, waarschijnlijk door de aanwezigheid van een kavelpad. Met uitzondering van het kavelpad is de trefkans op intacte archeologische sporen groot.

5 Aanbeveling

Door de gemeente Someren is besloten om voor het gehele terrein een vervolgonderzoek te eisen in de vorm van proefsleuven. Voor het oostelijk terreindeel moet dit onderzoek gericht zijn op het vaststellen van de mate van verstoring. De dekkingsgraad van de proefsleuven dient circa 10% te zijn. Voor het proefsleuvenonderzoek moet een Programma van Eisen worden opgesteld, dat voor aanvang van het veldwerk moet worden goedgekeurd door het bevoegd gezag, de gemeente Someren. Ook moet de start van de werkzaamheden worden gemeld bij de gemeente. Vanuit de gemeente is medegedeeld dat de archeologische werkzaamheden onder toezicht zullen staan van de gemeente Someren.

Literatuur

- Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). Vierde, geheel herziene druk.
- Berendsen, H.J.A., 2005. *Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's*. Assen.
- Bont, Chr. de, 1993. '*...Al het merkwaardige in bonte afwisseling...*' *Een historische geografie van Midden- en Oost-Brabant*. Waalre (Bijdragen tot de studie van het Brabants heem 36).
- Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.
- Mulder, E.F.J. de et al., 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.

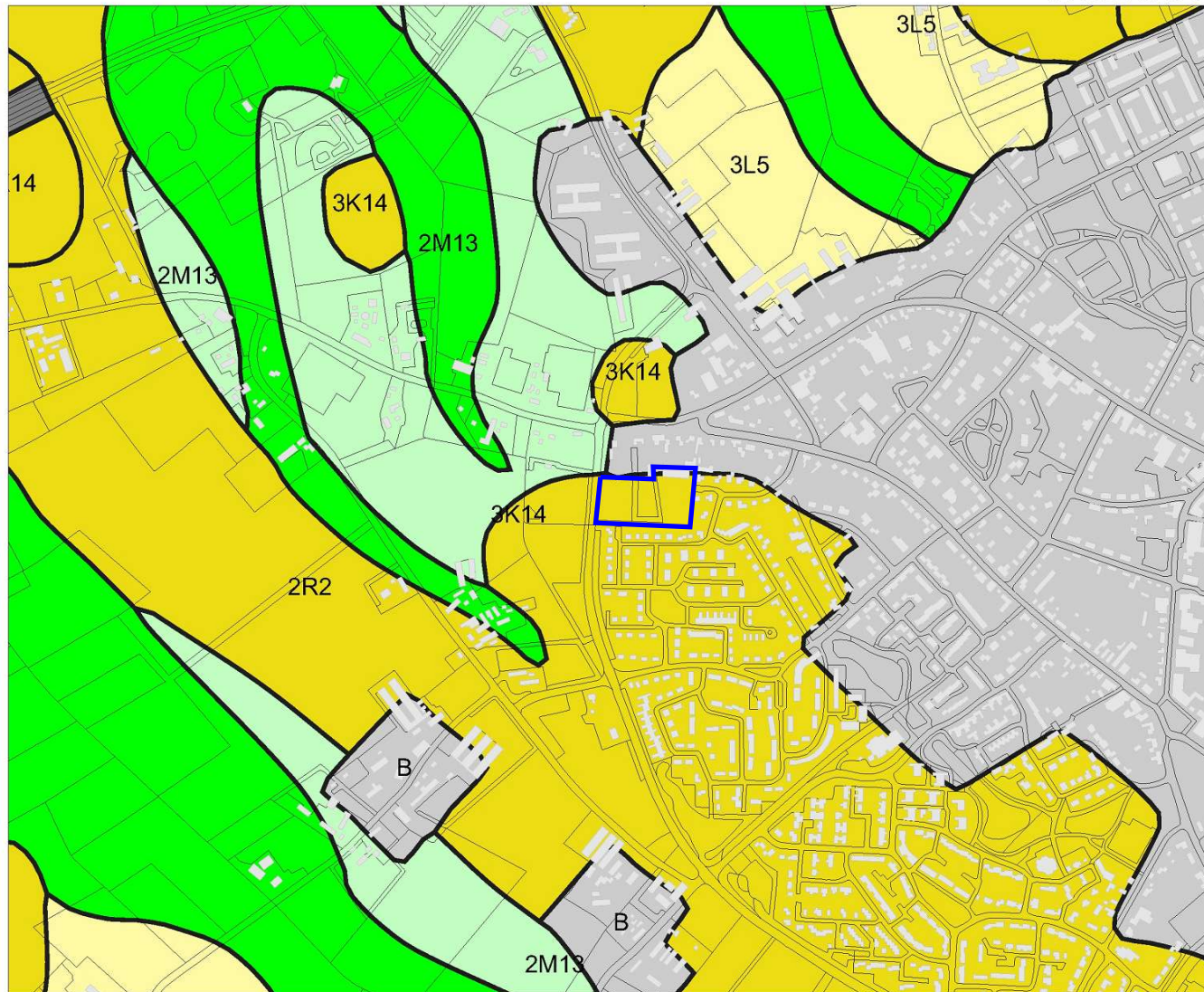

Bijlage 1 Toekomstige situatie plangebied Loovehof te Someren, 30/03/2006, Bron: BRO Boxtel.

15-04-2008

177625 / 378185

175708 / 376619

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- GEOMORFOLOGIE ((c)Alterra)**
  - Wanden
  - Hoge heuvels en ruggen
  - Terpen
  - Hoge duinen
  - Plateaus
  - Terrassen
  - Plateau-achtige vormen
  - Waaivormige glooiingen
  - Niet-waaivormige glooiingen
  - Lage ruggen en heuvels
  - Welvingen
  - Vlakten
  - Laagten
  - Ondiepe dalen
  - Matig diepe dalen
  - Diepe dalen
  - Water
  - Bebouwing
  - Overig (Dijken etc)

0 100 m

N

Archis2

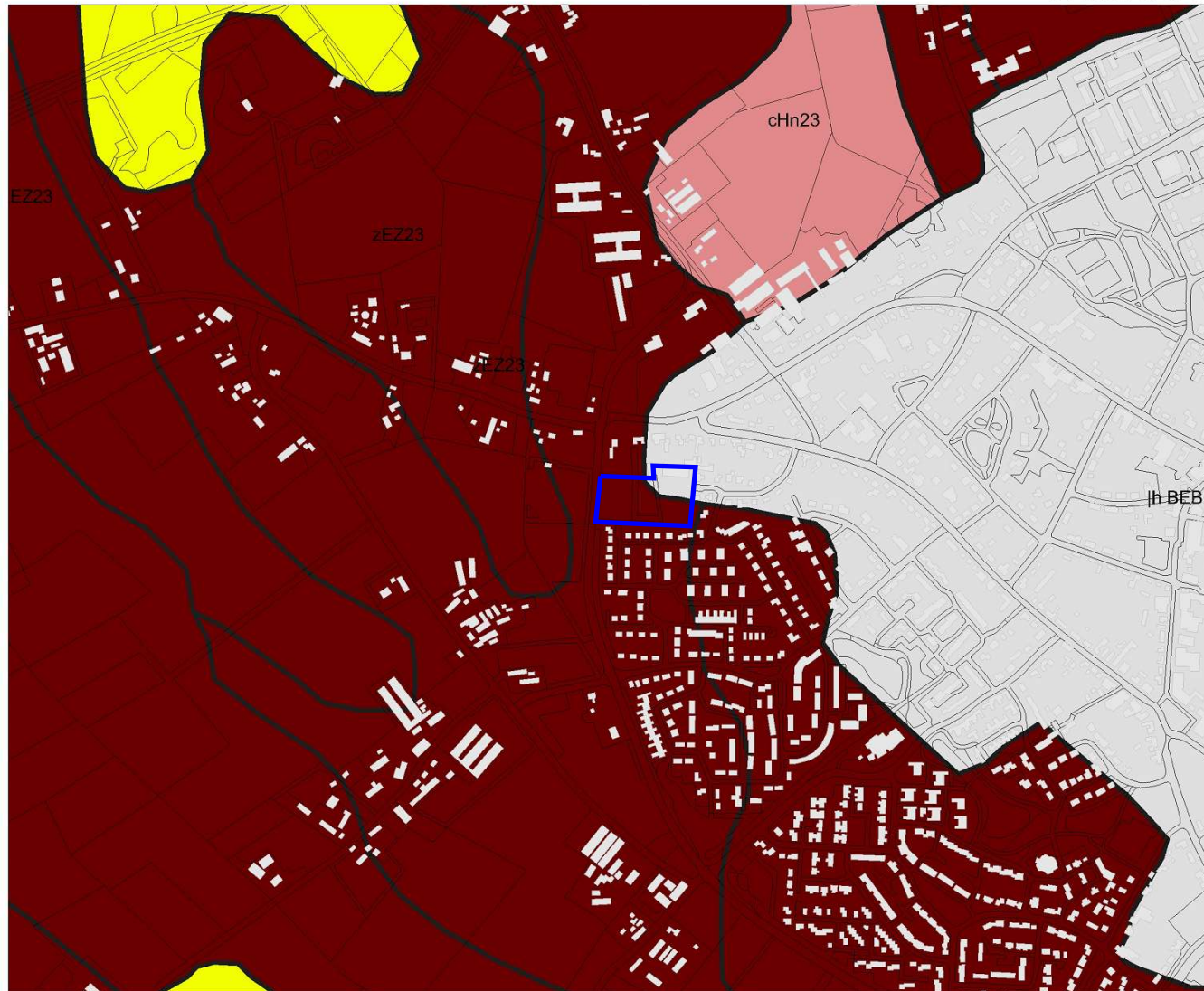
rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

15-04-2008

177625 / 378185

175708 / 376619

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- BODEM ((c)Alterra)**
  - Associaties
  - Brikgronden
  - Bebouwing
  - Dijk, bovenlandstrook
  - Dikke eerdgronden
  - Fluviale afz ouder pleistoceen
  - Groeve, gegraven, mijnstort
  - Kalksteenverweringsgronden
  - Oude rivierkleigronden
  - Overige oude kleigronden
  - Ondiepe keileemgronden
  - Leemgronden
  - Zeekleigronden
  - Mariene afz ouder pleistoceen
  - Niet-gerijpte minerale gronden
  - Oude bewoningsplaatsen
  - Rivierkleigronden
  - Kalkh lutumarme gronden
  - Veengronden
  - Moerige gronden
  - Water, moeras
  - Podzolgronden
  - Kalkloze zandgronden
  - Kalkhoudende zandgronden

0 100 m

Archis2

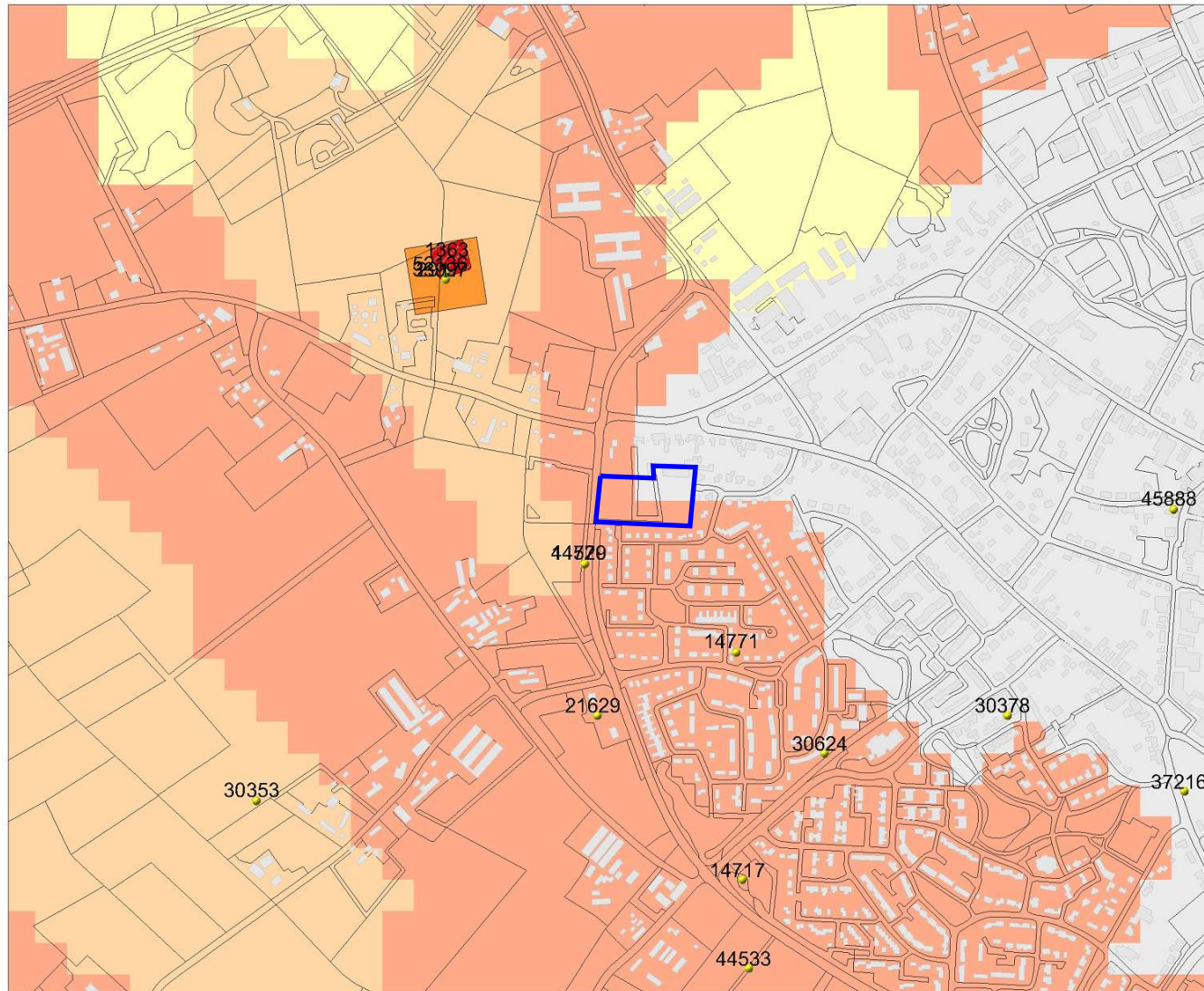
rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

Bijlage 3 Bodemkaart van de onderzoekslocatie (blauw omlijnd) en omgeving. Bron: Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM)/Archis II.

15-04-2008

177625 / 378185

Legenda

- WAARNEMINGEN
- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- MONUMENTEN**
  - archeologische betekenis
  - archeologische waarde
  - hoge archeologische waarde
  - zeer hoge archeologische waarde
  - zeer hoge arch waarde, beschermd
- IKAW**
  - zeer lage trefkans
  - lage trefkans
  - middelhoge trefkans
  - hoge trefkans
  - lage trefkans (water)
  - middelhoge trefkans (water)
  - hoge trefkans (water)
  - water
  - niet gekarteerd

0 100 m

Archis2

rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

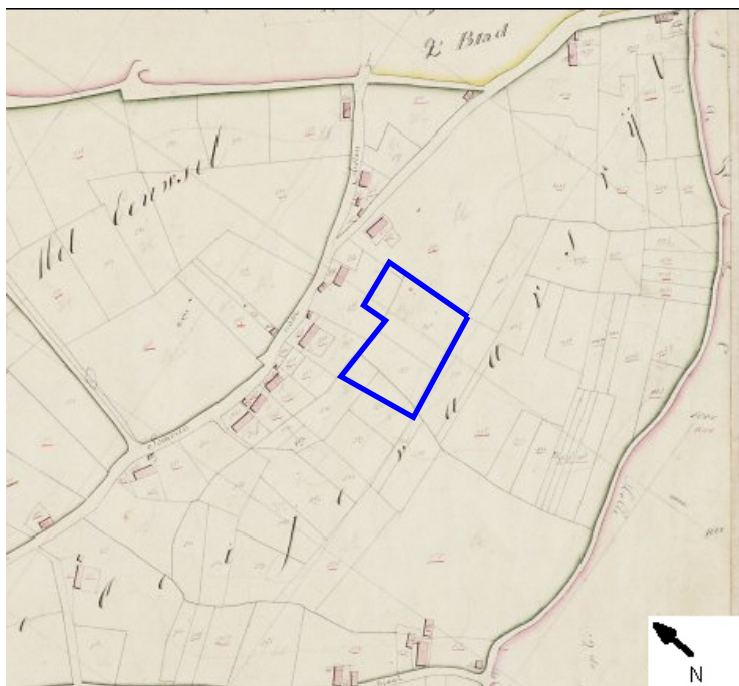

175708 / 376619

Bijlage 5 De indicatieve ligging van de onderzoekslocatie (blauwe cirkel) op een topografische kaart uit 1900. Bron: www.kich.nl.

Bijlage 6 De indicatieve ligging van de onderzoekslocatie (blauwe cirkel) op de kadastrale kaart uit 1832. Bron: www.watwaswaar.nl.

archimil
 ARCHITECTEN & MILIEUADVISEURS
 ARCHIMIL
 POSTBUS 136 5720 AC ASTEN
 TEL. 0493-671818 FAX. 0493-571800
 EMAIL: INFO@ARCHIMIL.NL

VERSIE: WIJZIGING

OPDRACHTGEVER:
 Dhr. P. Leenen en Dhr. W.A. Leenen
 PROJECT:
 ontgraving
 Floreffestraat 111 te Someren
 OMSCHRIJVING:
 Werktekening
 situatie

GET.: CL
 GEZ.: CL
 PROJECTLEIDER:
 B. vd. Bosch
 WERKNR.:
 2152R008

DATUM:
 20-01-2009
 SCHAAAL:
 1:500
 FORMAAT:
 A3

354

Bodem & bouwstoffen

Bijlage 7 Ontgravingsdiepte ten behoeve van van sloop en sanering oostelijk deel van de onderzoekslocatie. Ontgravingsdieptes voor de delen A, B en C bedragen respectievelijk ca. 2,5 m -mv, 1,0 m -mv en 0,5 m -mv. Bron: Dhr. P. Leenen, Someren.

15-04-2008

176855 / 377527

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((e)TDN)
- Boring

Archis2

rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

176599 / 377318

Bijlage 8 Locatie van de boorpunten op de onderzoekslocatie (blauw omlijnd). Kaart: W.J.F Thijs.

Bijlage 9 Boorstaten

Locatiebepaling	geschat, detailkaart 1:500
Referentievlak	Nieuw Amsterdams Peil
Maaiveldhoogtebepaling	geschat, actueel hoogtebestand
Nauwkeurigheid maaiveldhoogte	50 cm

De volgende afkortingen worden in de boorstaten gebruikt.

---

grondsoort (onderdeel lithologie)	s1	zwak siltig
Z zand		

bijmengsel (onderdeel lithologie)

---

boring 1 RD-X: 176.662. RD-Y: 377.431. Maaiveld: 25,20. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
60 Zs1	donker bruinzwart	geleidelijk	Bodemhorizont: A, antropogeen. Archeologische indicatoren: puin.
90 Zs1	donker zwartbruin	scherp	Vlekken: matig gevlekt, geel. Opmerkingen: vergraven.
160 Zs1	oranjegrijs	geleidelijk	Bodemhorizont: C, gley. Vlekken: sterk gevlekt, oranje.
200 Zs1	grijswit	beëindigd	Bodemhorizont: C, gley. Vlekken: licht gevlekt, oranje.

boring 2 RD-X: 176.660. RD-Y: 377.381. Maaiveld: 25,50. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
35 Zs1	zwart	scherp	Bodemhorizont: A, antropogeen.
50 Zs1	geelbruin	geleidelijk	Bodemhorizont: AC. Vlekken: matig gevlekt, zwart. Opmerkingen: vergraven.
80 Zs1	donker grijsbruin	scherp	Bodemhorizont: AC, antropogeen. Vlekken: sterk gevlekt, geel. Opmerkingen: vergraven.
105 Zs1	licht bruingrijs	geleidelijk	Bodemhorizont: C, gley. Vlekken: matig gevlekt, oranje.
120 Zs1	bruinoranje	beëindigd	Bodemhorizont: C, gley.

boring 3 RD-X: 176.691. RD-Y: 377.405. Maaiveld: 25,50. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
40 Zs1	zwartbruin	geleidelijk	Bodemhorizont: A, antropogeen. Archeologische indicatoren: baksteen, spoor.
60 Zs1	grijsbruin	geleidelijk	Bodemhorizont: AC.
100 Zs1	oranjebruin	geleidelijk	Bodemhorizont: C, gley. Vlekken: sterk gevlekt, oranje.
120 Zs1	witgrijs	beëindigd	Bodemhorizont: C. Vlekken: licht gevlekt, oranje.

boring 4 RD-X: 176.722. RD-Y: 377.429. Maaiveld: 25,20. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
50 Zs1	bruinzwart	scherp	Bodemhorizont: A, ploeg. Vlekken: licht gevlekt, geel. Archeologische indicatoren: baksteen, spoor.
80 Zs1	grijs	geleidelijk	Bodemhorizont: AC. Archeologische indicatoren: puin.
120 Zs1	oranje	beëindigd	Bodemhorizont: C, gley. Vlekken: sterk gevlekt, oranje.

boring 5 RD-X: 176.720. RD-Y: 377.379. Maaiveld: 25,50. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
50 Zs1	zwart	scherp	Bodemhorizont: A, antropogeen.
70 Zs1	witgrijs	scherp	Bodemhorizont: C, gley. Vlekken: licht gevlekt, oranje.
120 Zs1	oranje	beëindigd	Bodemhorizont: C, gley. Vlekken: matig gevlekt, grijs.

---

boring 6 RD-X: 176.753. RD-Y: 377.392. Maaiveld: 25,20. Boormethode: edelmanboring.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
50 Zs1	donker bruin	geleidelijk	<i>Bodemhorizont: A. Archeologische indicatoren: baksteen, weinig.</i>
165 Zs1	geelgrijs	scherp	<i>Archeologische indicatoren: baksteen, spoor. Opmerkingen: vergraven.</i>
200 Zs1	bruingeel	beëindigd	<i>Bodemhorizont: C. Vlekken: licht gevlekt, oranje.</i>

boring 7 RD-X: 176.751. RD-Y: 377.403. Maaiveld: 25,50. Boormethode: edelmanboring.

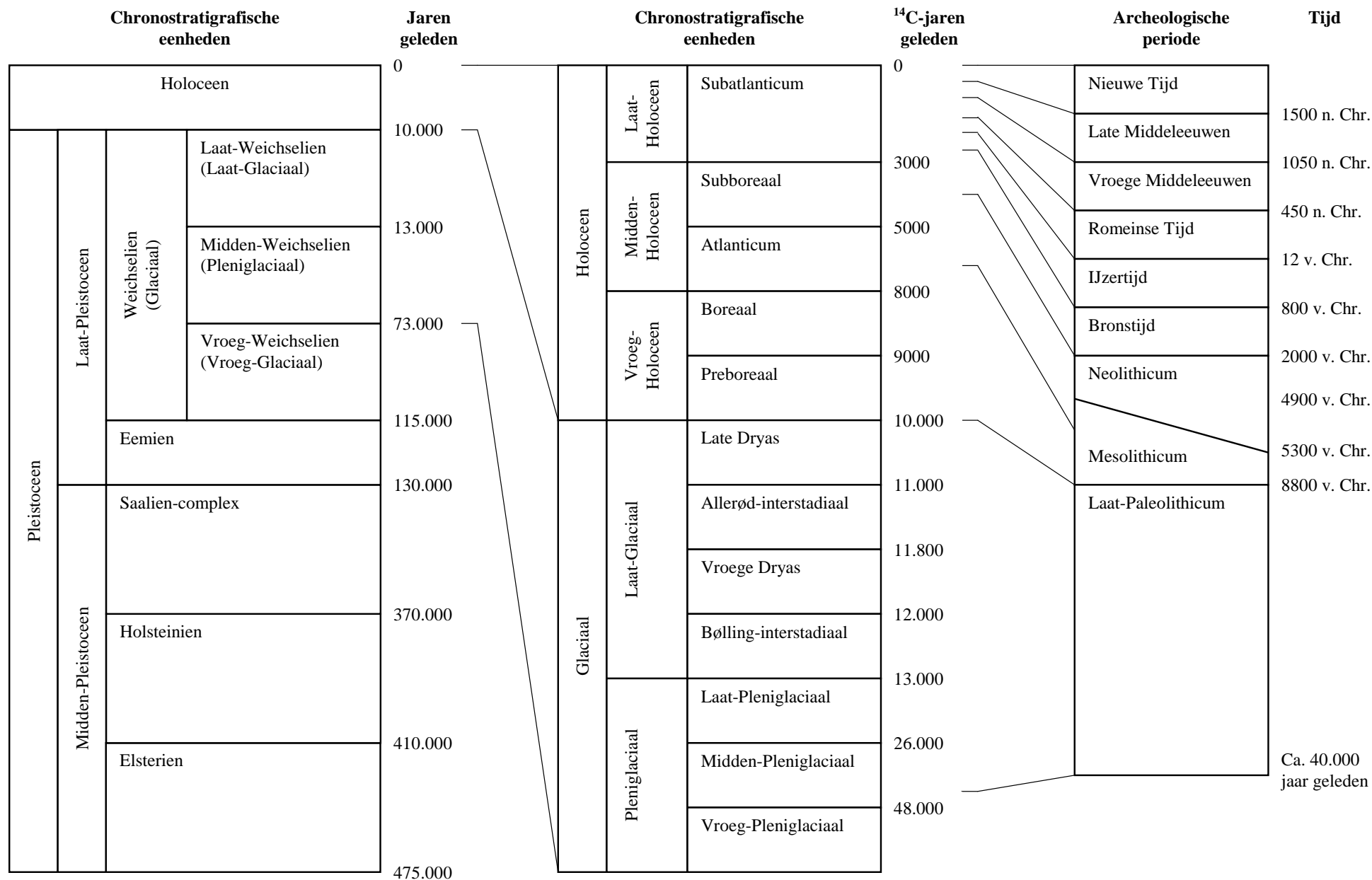
<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
40 Zs1	zwart	scherp	<i>Bodemhorizont: A, antropogeen.</i>
90 Zs1	witgrijs	geleidelijk	<i>Bodemhorizont: C.</i>
120 Zs1	witgrijs	beëindigd	<i>Bodemhorizont: C, gley. Vlekken: matig gevlekt, oranje.</i>

boring 8 RD-X: 176.782. RD-Y: 377.427. Maaiveld: 25,50. Boormethode: edelmanboring.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
40 Zs1	donker bruinzwart	geleidelijk	<i>Bodemhorizont: A, antropogeen.</i>
60 Zs1	grijsbruin	geleidelijk	<i>Bodemhorizont: AC.</i>
110 Zs1	licht bruinoranje	geleidelijk	<i>Bodemhorizont: C, gley. Vlekken: matig gevlekt, oranje.</i>
130 Zs1	licht bruingrijs	beëindigd	<i>Bodemhorizont: C. Vlekken: licht gevlekt, oranje.</i>

boring 9 RD-X: 176.780. RD-Y: 377.377. Maaiveld: 25,20. Boormethode: edelmanboring.

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
70 Zs1	bruinzwart	geleidelijk	<i>Bodemhorizont: A, antropogeen. Archeologische indicatoren: baksteen, spoor. Opmerkingen: vergraven.</i>
90 Zs1	bruinzwart	scherp	<i>Bodemhorizont: AC. Vlekken: matig gevlekt, geel. Opmerkingen: vergraven.</i>
120 Zs1	geeloranje	beëindigd	<i>Bodemhorizont: C, gley. Vlekken: sterk gevlekt, oranje.</i>

Bijlage 10 Een overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes. Door: A.J. Wullink. Gebaseerd op: Brandt et al. 1992; De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004.